

SPOROČILO ZA MEDIJE

REZULTATI PRESKUSOV VSEBNOSTI SVINCA V KRVI OTROK IZ ZGORNJE MEŽIŠKE DOLINE

Ravne na Koroškem, 24. avgust 2017 - Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ), območni enoti Ravne na Koroškem, sodelujemo v Programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini. Poleg ostalih nalog vsako leto izvedemo tudi preskušanje vsebnosti svinca v krvi otrok. Tudi v letu 2017 smo na odvzem vzorcev krvi povabili tri leta stare otroke iz občin Črna na Koroškem in Mežica. Ponovno smo z odzivom lahko zelo zadovoljni, z rezultati pa ne, saj je bila povišana vsebnost svinca ugotovljena pri petini otrok.

Odziv na vabilo

V letošnjem letu je bilo vabilo poslano 108 otrokom, odzvalo se je 90 otrok, kar pomeni 83,3% odziv. Kri je bila otrokom odvzeta iz prsta na roki, v obdobju od 23. maja do 27. julija v laboratorijih zdravstvenih postaj Črna na Koroškem oziroma Mežica, laboratorijske analize so bile izvedene na Kliničnem inštitutu za klinično kemijo in biokemijo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Zdravnica **Neda Hudopisk**, predstojnica NIJZ OE Ravne, je pojasnila: *»Če se lahko tudi v letu 2017 pohvalimo z dobrim odzivom na odvzem krvi, pa smo lahko bistveno manj zadovoljni z rezultati. Pri 18 otrocih je bila ugotovljena vsebnost svinca v krvi 100 µg/l ali več, kar pomeni 20% vseh testiranih otrok. Po lanskem najnižjem ugotovljenem deležu otrok z visokimi vsebnostmi svinca, je letošnji najvišji po letu 2008«.*

Rezultati glede na občino bivanja in spol

Primerjava rezultatov glede na občino bivanja in glede na spol so pokazali nekoliko višje vrednosti pri otrocih iz občine Črna na Koroškem in pri dekletih. Matej Ivartnik, vodja Programa, je dodal: *»Letos presenečajo predvsem visoke vsebnosti svinca v krvi pri dekletih, ki so precej višje od dolgoletnega povprečja. Razlogov za to ne poznamo, v splošnem pa višje vrednosti lahko vsaj deloma razložimo s zelo sušnim mesecem majem. Velika večina vzorcev je bila namreč odvzeta konec meseca maja in v začetku junija, rezultati pa kažejo predvsem izpostavljenost v zadnjem mesecu pred odvzecom in letošnji maj je imel bistveno manj padavin, kot v preteklih letih, ko smo izvajali odvzeme vzorcev krvi. V sušnem obdobju pa se prah, ki je eden pomembnejših virov izpostavljenosti, bolj intenzivno raznaša.«*

V letu 2017 je bil storjen pomemben premik na področju posredne izpostavljenosti otrok zaposlenih v industriji svinca, zaradi prenosa onesnaženja iz delovnega v domače okolje, saj so na NIJZ OE

Ravne skupaj s podjetji iz skupine TAB pripravili informativno zloženko, ki so jo prejeli vsi zaposleni v podjetju. Iz proračuna so bila zagotovljena dodatna sredstva za izvajanje ukrepov v okolju, NIJZ je pripravil predlog prednostnih ukrepov, naloga lokalnih skupnosti pa je, da jih tem bolj uspešno realizirajo.

Hudopiskova je zaključila: »Naslednje leto ponovno načrtujemo prevalenčno študijo vsebnosti svınca v krvi otrok, ki vključuje širšo skupino otrok različnih starosti. Na osnovi njenih rezultatov bo možno bolje oceniti napredek od leta 2013, ko je bila takšna študija nazadnje izpeljana. Letošnji rezultati pa naj bodo opozorilo, da je izvajanje ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti in vnosa svınca v Zgornji Mežiški dolini potrebno. Tako v smislu ukrepov na nivoju skupnosti, kot tudi pri posameznikih.«

Vsebnosti svınca v krvi otrok iz ZMD v letu 2017

Izmerjene vsebnosti svınca v krvi otrok iz Zgornje Mežiške doline v letu 2017 so bile od 23 do 338 µg/l. Povprečna koncentracija svınca v krvi je bila 72,5 µg/l, geometrična srednja vrednost je bila 59,9 µg/l, mediana pa 55,0 µg/l. Visoke vrednosti (100 µg/l in več) je imelo omenjenih 18 (20%) otrok, nizke vrednosti (pod 50 µg/l) pa 38 vključenih otrok (42,2 %). Izmerjene vrednosti so bile višje kot v predhodnih letih (2014, 2015 in 2016), delež otrok z visoko vsebnostjo svınca v krvi celo najvišji po letu 2008.

V analizo je bilo vključenih 53 rezultatov testiranja krvi deklic in 37 rezultatov testiranja krvi fantov. Srednje vrednosti za vsebnost svınca v krvi so bile pri deklicah višje: povprečna vrednost svınca v krvi (deklice - 80,9µg/l, fantje - 60,4µg/l), mediana (dekleta – 59,0 µg/l, fantje - 49,0µg/l,) in geometrična sredina (dekleta - 64,8µg/l, fantje - 53,5µg/l,). Primerjava, glede na občino bivanja, kaže v letu 2017 nekoliko višje povprečne vrednosti (izračunane aritmetična sredina, geometrična sredina in mediana) za otroke iz občine Črna na Koroškem.

Prikaz rezultatov v tabeli

Tabela 1 in 2 prikazujeta povprečne vrednosti svınca v krvi triletnih otrok iz Zgornje Mežiške doline v letu 2017 (število, mediana, geometrična sredina, aritmetična sredina) glede na spol/občino bivanja.

Tabela 1

SPOL	N	Mediana	Geometrična sredina	Povprečje
ŽENSKI	53	59,0	64,83	80,92
MOŠKI	37	49,0	53,52	60,43
SKUPAJ	90	55,0	59,91	72,50

Tabela 2

OBČINA	N	Mediana	Geometrična sredina	Aritmetična sredina
MEŽICA	44	50,0	56,27	67,57
ČRNA NA KOROŠKEM	46	55,0	63,62	77,22

Dodatne informacije:

Nacionalni inštitut za javno zdravje OE Ravne

Neda Hudopisk, dr. med., spec., neda.hudopisk@nijz.si

mag. Matej Ivartnik, dipl. san. inž., matej.ivartnik@nijz.si